

Mythologia, Venise, 1567 - IX, 02 : De Oreste

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[119\] : De Oreste](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IX

[Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 02 : De Oreste](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 03 : D'Oreste](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 02 : D'Oreste](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - IX, 02 : De Oreste, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 19/01/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/939>

Copier

Présentation du document

PublicationVenise, Comin da Trino, 1567

ExemplaireMunich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4
Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination267v°-269r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Oreste](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologiæ

- sociorum Vlyssis, qui virem recluserunt multorum & laborum & calamitatum fuisse originem. Ibidem quâ necessaria sit Imperatoris vigilantia ostenditur, cum neque tantillum quidem ab administratione rerum ad communem omnium salutem pertinentium, recedere liceat. Quamvis plerisque non ad publicam, sed ad propriâ utilitatem res publicas gubernare tunc mos est; qui neglecto humanitatis & æquitatis iure illud ratum quod sibi conferat, legitimum esse arbitrantur. Deinde significatum fuit per hæc viro bono necessariam esse omnino prudentiam & rerum futurarum quasi diuinationem quandam, & præcognitionem, cum sciscitatum de rebus futuris vel inferos adierit. At verò non sufficere vires humanas ad superanda pericula, vel titillationes voluptatum, ad quas obstupescit humanum ingenium, facile monere potest Mercurii munus, quod datum est Vlyssi aduersus omnia beneficia. Cur inter suauissimos Sirenium cantus, vel aures obturari, vel ad malum alligari conuenit? quia aduersus illegitimarum voluptatum illecebras vel surdos esse, vel rationi firmissime alligatum obtemperare omnino opus est. Cur socii navi igne fulminis celestis conflagrante ubi Solis greges mactauissent, eo Deo neglecto in mari perierunt, ac solus Vlysses euasit? quia nemo impune denique religionem paruifacit, cum innocentes semper Deus protegat & adiuuet. Hic idem modo nudus & ad litus eiectus inter frondes latuit, modo auri & argenti diues multis acceptis sociis & muneribus in patriam dormiens exponitur ob fortunæ vicissitudines, quas virum sapientem æquo animo perferre opus est. Hic idem sumpto mendici habitu consilio Palladis post omnes procos cæcos tranquillus in patria fuit, quoniam viri boni & mali eundem habent ortum, & exitum vitæ, omnes enim mendici & nudi nascuntur ac moriuntur. In illo igitur habitu superatis denique & extinctis libidinis, voluptatumque omnium stimulis, qui proci sunt animæ nostræ, in patria, in piorum locis, in Deorum cœcilio felicissime viuimus. Quare, si quis vel illa monstra, quæ dicitur Vlysses perdomuisse, alicubi extitisse credat, vel si extitissent tam dispersa, ad illa omnia Vlysses fuisse delatum, is nimium rerum antiquarum scriptoribus pro quadam simplicitate credit, & à veritate omnino valde delirat. Sin hæc omnia ad mores, vitamque mortalium recte instituendam excogitata putet, mecum plane sentit; cum omnia hæc ad omnes fortunæ euentus sapienter ferendos non mediocriter pertineant. Atque de Vlysses ita breuiter, nunc de Oreste dicatur.

De Oreste.

Cap. 11.

- Orestes autem fuit Clytemnestræ & eius Agamemnonis filius, qui summus Imperator fuit Græcorum, ubi Græci ad Troiam militarent, quem alii dicunt in conuiuio cum domum post id bellum redisset, alii in balneo unâ cum nonnullis viris illustribus per insidias Aegisthi fuisse cæsum. Ferunt Orestem paruulum domi cum matre relictum fuisse, quo tempore Agamemnon ad bellum Troianum nauigauit, ubi cantorem custodē & admonitorem Clytemnestræ reliquit. At Aegisthus Clytemnestræ desiderio captus cantore clam per insidias in insula deserta obtuncato, illa denique potitus est. Hic idem Aegisthus Agamemnone patre Orestis cæso filium quoque erat occisurus, nisi is ab Electra sorore admonitus insidias sibi parari ab Aegistho, fuga sibi salutem comparasset. Profugit igitur Orestes ad

Stro-

Strophium principem Phocensium, qui sororem Agamemnonis in matrimonio duxerat, ubi ad duodecim annos commoratus, cum iam ad robustiorē ætatem peruenisset, & paternæ cedis memor, & acceptæ ab Aegistho iniuriæ non oblitus, tanquam nuntius mortis Orestis ad Clytemnestram matrem ad mittitur: atq; Electra cōscia, quæ data fuerat in matrimonium cuidam agricolæ, ne possent qui ex illa nasceretur ad regnum aspirare, matrem & Aegisthum eodem ferro obtruncavit in paternæ cedis ultionem. Id autem factum est ab Oreste non sine oraculi iussu, ut ait Eurip. in Oreste his carminib.

φιλῶνδ' ἀδελφὲ μὲν τί δὴ κατ' ἐργαίῃ;

οὐδὲν ἰρίτῃ μοι κατ' ἴσιν, ἢ σφ' ἵσταται

καὶ τὰς, ὡς γὰρ ἔχ' ἀνασταί τὸν ἄνθρωπον φέρει.

Quid est opus narrare Phœbi iniurias?

Matrem hic Oresti suadet illum quæ edidit

Maestare; magnam quò refert infamiam.

Fuerunt tamen qui dixerint Orestem non fuisse per id tempus apud Strophium, sed dum exularet à patria è regno paterno eiectus, Argis primum potitum fuisse, deinde cum magna Arcadum manu Phocensium auxiliis fretum Spartæ regnum occupasse: cui Lacedæmonii haud quaquam inuici paruerunt, qui Tyndari nepotem multo digniorem putarunt, cui parerent, quā Nicostratam aut Megapenthem quos Menelaus è quadam serua suscep-
rat. His addiderunt Hermionen, Menelai filiam nupsisse Oresti, de qua na-
tus est filius Sifamēnus, qui patri Oresti in regnum successit, ut ait Pausa. in
Corinthiacis. Narrant Oresti post illam cēdem diem dictam fuisse apud
Areopagitas, ut sensit Nymphodorus ab Erynnibus ulticibus scelerum; ut
vero Dionysiocles, à Tyndaro patre Clytēnestræ; ut vero Amorgius Simon-
nides, ab Erigone Aegisthi & Clytemnestræ filia: in quo iudicio cū par es-
set utrinq; suffragiorum numerus inuentus, absolutus fuit. Eo iudicio ab-
solutus Orestes Arex Mineræ aram erexit, quam ita cognomento appella-
uit, quia ἱερὸν sit precari, quòd preces eius audierit. Nam eò insectanti-
bus Erynnibus, è patria ad id iudicium compulsus fuerat, quo tempore De-
mophon Athenis regnabat. cum enim nescio quo animi stimulo ob consciē-
tiam commissi facinoris vexaretur, è patria ad Messeniam primū profugit,
qui locus distabat ferè septem stadiis à Megalipoli. Atque ibi primum fu-
ris correptus fuit, ut ait in Arcadicis Pausanias. Alii dicunt Orestem sibi ma-
nus alterius digitem hic abrosisse impatientem furoris, ubi nigræ Furis sibi
obuiæ primum fuerunt, quæ adeso digito mox sibi albæ visæ sunt, quare ad
se ipsum rediit. Hic in Macedoniam profectus oppidum condidit, quod vo-
catam fuit Argos Oresticum, & vniuersa regio Orestias, ut testatus est Stra-
bo libro septimo. Narrant Orestem Athenas per id tempus venisse, quo Le-
nxa Liberi patris sacrificia celebrabantur, quæ scripsit Apollodorus Anthes-
teria fuisse antiquitus appellata, quasi floralia dixerim. cum igitur inter
sacrificia non admitteretur, utpote cede matris pollutus, dicitur Pandion
hoc excogitasse; cum choam vini, (est autem illud mensuræ nomen apud
Athenienses) dari singulis conuiuiis iussisset, imperauit singulis, ut suum bi-
berent, neq; alii de suo cuipiam infunderent, ne ex eodem cratere biberet
Orestes, è quo initiati essent, neque ex eorum vino; neque rursus grauius
ferret, quòd ipse solus seorsum ab aliis biberet. Atque inde Choum solē-
nitas manasse eo ritu credita est. Neque vero istud ipsum sine oraculi mo-
nitu

10

10

30

40

Mythologia

ritu factum fuit, quod scripsit Eurip. in Iphigenia in Tauris ;

*ἄρπυιαι μὲν αὖτις ἔσαν
ἰσὺς δὲ τῶν δὲ Διὸς ἑρμῆος
οἱ δὲ θεοὶ αὖτις, ἵνα μὴ παρὰ δέποι
ἀρπύριον εἴη, ὅτις ἐν ταύτῃ τῇ
ταύρῃ ἱερῆος ἔστι φροντίς μὲν, ἔστι
ἀσπίς γυναικός, ἀνὰ μὲν αὖτις δέξαι.*

Primumq; nullus hospitem

Me cepit, inuisum velut Deis virum.

Qui me colebant, hi mihi hospitalia

Parare soli dona, mensam vna in domo:

Silentio præbere cuncta, quo forem

Nec particeps consilii ipse, nec poculi.

Enimuero cum postea oraculum sciscitatus esset Orestes, quo pacto posset ab eo furore liberari, responsum tulit illud fieri non posse, nisi in Tauricam regionem Scytharum profectus Palladis statuam, quam illi eximè colebāt, abstulisset in Græciam. Eo igitur cum accessisset in vincula à pastoribus cum Pylade coniectus, (nam Pyladem Strophii Phocensis filium, cum quo fuit à

20 teneris educatus, omnium profectuum, periculorumq; socium fidissimum habuit.) ad Thoantem regionis Regem deducitur, vt de more eius gentis pro victima illi Dex mactaretur: deinde ad Iphigeniam ad templum missi cum starna per noctem conscensa nauicula omnes aufugiunt. Sed antequā inde soluerent Orestes comam lugubrem in Tauris deposuit, quem ritum postea detulit in Cataoniam, vt scriptum reliquit Phanodemus in libro septimo rerum Atticarum, & Strabo libro duodecimo. Alii tamen voluerunt Orestem comam deposuisse antequam ad iudicium Areopagitarum accessisset. Cum vero rediisset Athenas, Electram sororem Pyladæ in matrimonium collocauit, e qua Pylades postea Medontem & Strophium filios suscepit, vt scripsit Hellanicus Lesbios in primo libro rerum Aeolicarum, & Itacius in Lycophronem. Fuerunt qui non procul à Megalopoli Orestem sanitati restitutum crediderint, in loco quem Aeen vocarunt & Tonistrinam,

30 vbi comam totondit. Alii illud ipsum iuxta Gytheum saxū contigisse memorant, quod ociosum vocarunt; super quo vbi sedisset Orestes, fuit ab insano liberatus, vt ait Nymphodorus Syracusius in *ἄσπιλι* siue navigatione, & Paus. in Laconicis. Alii tradiderunt illud iuxta Amanum montem contigisse, vnde etiam mons ipse nomen accepit, cum prius Melanthius dicebatur, vt ait Plutarchus in libro de fluminibus. Alii Palladis consilio Orestē Argos adiisse, & Erinnyas placasse inquirunt, quare ibi eius insaniam placatis Eumenidibus deliisse. Cum igitur Athenas rediisset sanitati restitutus,

40 sorore data Pyladæ socio, Neoptolemo Achillis cæso, Hermionen vxorē duxit, de qua suscepit Tisamenum: vel, vt scripsit Isacius, ex Erigone Aegisthi filia vxore docta Penthilum genuit, habitauitque Arcadię urbem Orestiam, vbi a serpente ictus extremum vitæ suę diem conclusit: cuius sepulchrum fuit apud Thyreates, vt scripsit Paus. in Arcadicis. Huic tāquam Deo postea solennis ritus apud Træzenios fuit institutus, vt, cum Orestes in cella quadam antequam expiaretur consisteret iuberetur, cum quo epulati sunt qui lustrationi illi præsuerunt: ad eius rei sempiternam memoriam, illarum polleri statis diebus in eodem loco cœnarent, vbi verò defossa fuerunt il-

la

la placula laurum natam postea fuisse memorant. Sequentibus postea temporibus cum bellum grauiſſimum inter Tegeates Lacedæmonioſque exarſiſſet, multis eladibus affectis Lacedæmonioſi reſponſum eſt ab oraculo præſentes calamitates ceſſaturas, ſi ventos & percutientem ac repercuſſum, hominumque pernitiem omnem remouentes, oſſa Oreſtis inueniſſent. Lichas igitur Lacedæmonius cum Tegeam perueniſſet, erant enim tunc fœderis iure oia pacata in ciuitatibus, atque fabri ætarii officinam eſſet ingreſſus ibi inueniri poſſe oſſa Oreſtis in memoriam venit, quia ventos folles oraculum appellatſet; percutientem, malleum; repercuſſum, incudem; hominum per-
nitiem, ferrum; quo in præliis cædendis hominibus uſi fuiſſent. atque ſe-
pulta fuiſſe poſtea Oreſtis oſſa memorant iuxta Parcarum ſanum in ſepul-
chro Agamemnonis, ubi inſi ſunt Tegeatæ ab oraculo illa ſepelire, ut ait Pauſ. in Laconicis. Atque hæc illa ſunt, quæ de Oreſte ab antiquis memo-
rantur. Quod hæc ad hiftoricam narrationem referenda ſint omnia propè, nemini dubium eſſe arbitror. at quod ita fuerit Oreſtes à Furiis exſpiratus ob parricidium, quod vel iuſſu oraculi commiſſerat, illud ſolum nobis eſt conſiderandum. Dicunt huic viſas fuiſſe Furiæ, quæ ardentes faces aſſidue illius oculis obicerent, à quibus ſemper terrore horribili afficiebatur, per
quas neque diurno neque nocturno tempore quieſcere licebat. hanc animi
moleſtiam, atque adeo hunc mentis furorem, conſcientiæ ſtimulos fuiſſe cõ-
ſtat, quibus ſcelerum flagitiorumque ſibi conſcii homines exagitantur: cum
nihil magis animum aſſidue torqueat, quam præteritorum flagitiorum me-
moriam, quod ita teſtatur Cicero in Oratione pro Roſcio Amerino; Nolite
putare, quemadmodum in fabulis ſæpenumero videtis, eos, qui aliquid im-
pie ſcelerateque commiſerint, agitari, & perterriti Furiarum tædis arden-
tibus, ſua quemque fraus, & ſuus error maxime vexat: ſuum quemque ſce-
lus agitat amentiaque afficit; ſuæ malæ cogitationes, conſcientiæque animi
terrent. Hæ ſunt impius aſſidue domeſticeque, Furiæ, quæ noctes diesque pœ-
nas præteritorum peccatorum à cõſcelerariffimis hominibus repetunt. Nam
cum nihil magis quam præteritorum ſclerum recordatio animum infeſter,
cum nihil magis hominum quieti, & tranquillitati confert, quam integri-
tis opinio, & nullius fraudis ſibi eſſe conſcium; quod per hanc fabulam an-
tiqui ſignificauerunt. at nunc de Chimæra dicamus.

De Chimæra.

Cap. III.

Chimæra monſtrum illud celeberrimum apud antiquos, Echidnæ ac Typhonis filia fuiſſe dicitur, ut ſcripſit Heſiodus in Deorum ortu, ubi loquitur de Echidnâ in his;

ὅ δὲ χίμαιρα τῶν τε πένταρας ἀμαχόχρτος πύρ,
ἀνδράσιν καὶ ἀνθρώποις ἀνδραχόχρτος.
τῆς δὲ τῶν κεφαλῶν, μία πρὶς χερσὶν δίδωται,
ἑὴ χροαίη, ἑὴ ἴσθμις ἀντιπρὶς δίδωται.
πρὸς δὲ λέων, ἐκ δὲ δὲ δράκων, μία δὲ χίμαιρα,
ἀνδρὶ ἀντιπρὶς ἀνδρὶ πρὶς ἀνθρώποις.

Tum parit indomitas ſpirantem ex ore Chimæram
Flammas, ingentem, celerem, fortemque, grauemque.
Huic tria erant capita: primum fuit acre leonis,

Yyy

Aft